DET JURIDISKE FAKULTET
UNIVERSITETET I BERGEN

NOTAT

til

Fakultetsstyret

Jnr. Arkiv	Sak nr. 19/11 Styremøte 22.03.11

UTDANNINGSMELDINGEN 2010

Utdanningsmeldingen er basert på offisiell statistikk; den kanaliseres via UiB sentralt for å sikre sammenlignbare data mellom fakultetene. Videre er meldingen basert på de måltallene som ble fastsatt i fakultetets årsplan for 2009 på grunnlag av universitetets resultatkrav til Det juridiske fakultet for 2009, jf. universitetsdirektørens brev av 12.01.09.

Utdanningsmeldingen ble behandlet i Studieutvalget den 8. mars 2011. Utvalget kom med innspill i møtet og fikk videre frist til 14. mars med å komme med ytterligere innspill og kommentarer. Tilbakemeldingene fra SU er inkorporert i den versjonen som nå forelegges fakultetsstyret, se vedlegg.

Kommentar fra dekan og fakultetsdirektør:
Dekan og fakultetsdirektør vil først takke de som har forestått arbeidet med utdanningsmeldingen som framstår som god og dekkende beskrivelse av virksomheten knyttet til masterstudiet i 2010 og som får fram relevante problemstillinger og utfordringer for 2011. Dekanen og fakultetsdirektøren har ingen vesentlige merknader til forslaget fra SU.

Meldingen legges fram for fakultetsstyret for drøfting.

Forslag til vedtak:
Forslag i styresak 20/11 til udanningsmelding for 2010 godkjennes med de merknader som kom fram i møtet.

Asbjørn Strandbakken
Asbjørn Strandbakken
Dekan

Eivind Buanes
Eivind Buanes
Fakultetsdirektør

09.03.2011
cho/niøs/intø

Vedlegg

UNIVERSITETET I BERGEN
Det juridiske fakultet

UTDANNINGSMELDING 2010

Innholdsfortegnelse

I. Generell omtale av studietilbudet ved fakultetet 2

II. Kvalitativ omtale av vedlagt studie- og studentstatistikk 3

III. Generell kvalitativ presentasjon av resultat, planer, utfordringer og prioriteringer 4

i. Status for oppfølging av universitetsstyrets mål og prioriteringer inneværende år: 4

I. Dimensjonering 4

II. Utarbeidelse av læringsutbyttebeskrivelser i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket 5

III. Fakultetets vurdering av læringsmiljøet 5

IV. Frafall og studiegjennomføring 6

ii. Gjennomført eller planlagt aktivitet for studentaktiv forskning eller andre tiltak for tettere kobling mellom utdanning og forskning 7

iii. Hovedfunn og oppfølging av gjennomførte program- og/eller emneevalueringer, programsensorrapporter 7

iv. Øvrige studiekvalitetstiltak 8

v. Internasjonalisering 9

I. Studentutveksling 9

IV. Oppsummering 10

I. Generell omtale av studietilbudet ved fakultetet

Studietilbudet ved Det juridiske fakultet i 2010 omfatter

- Forskerskolen (ph.d.-utdanningen – omtales i egen melding)
- Integrert masterstudium i rettsvitenskap (MAJUR)
- Enkeltemner ("spesialemner") på 200-nivå som tilbys
    - som spesialemner på masterstudiet i rettsvitenskap
    - innreisende utvekslingsstudenter (studierett INTL-JUS)
    - studenter ved andre fakultet ved UiB, studenter fra andre institusjoner, ferdige kandidater og andre kvalifiserte søkere (studierett JUSVALG)

Det juridiske fakultet har også faglig ansvar for et emne (REG303) i det tverrfakultære masterprogrammet Region og regionalisering og et emne innen planrett (JUR640) som tilbys av SEVU. SEVU har i tillegg tre andre juridiske emner.

I det videre vil vi ikke omtale ph.d.-studieprogrammet eller emner som tilhører henholdsvis forskerskolen, SEVU og sommerskolen (BSRS).

Antall studieprogram og emner	2008	2009	2010
Integrert master/profesjon MAJUR + overgangsprogram[1]	7	7	6
Antall emner knyttet til MAJUR-programmet	62	68	68
Antall engelskspråklige emner som undervises	18	20	20

Det foreligger ikke konkrete planer om oppstart av nye programmer.

Spesialemnene på femte studieår ble revidert fra og med høsten 2008; nye emner er også kommet til etter det. Porteføljen er forholdsvis stor, men vi ønsker at emnene i denne formen skal ha "satt seg" før vi vurderer eventuelle nedleggelser, og de tilbys uinnskrenket i 2011. Målsetningen er en portefølje som gjenspeiler fakultetets sentrale forskningsfelter samt inneholder viktige emner som ikke er obligatoriske. En større evaluering av spesialemneporteføljen vil påbegynnes høsten 2011 med tanke på at eventuelle endringer skal inntre fra høsten 2012, se kapittel III,iii.

Et godt utbygd fakultet som minst har dagens antall studieplasser, er helt nødvendig for at Norge skal få utdannet det antallet jurister som landet har bruk for til å fylle nødvendige samfunnsoppgaver. Jusstudiet er et profesjonsstudium som kvalifiserer kandidatene til stadig mer komplekse og krevende arbeidsoppgaver i rettslivet. Fakultetet arbeider offensivt for å gi studentene undervisning av høyeste kvalitet, noe som blant annet vises i tiltakene fra årsplanen for undervisning for 2010[2].

Det juridiske fakultet fikk tildelt 30 nye fullfinansierte studieplasser til masterstudiet i rettsvitenskap med virkning fra høstsemesteret 2011. Opptaksrammene for 2011 er satt til 380. Vi ser for oss et tilsvarende studentopptak også høsten 2012. Dersom fakultetet skulle få tildelt flere fullfinansierte studieplasser fra Kunnskapsdepartementet for 2012 vil vi foreslå å øke opptaksrammen tilsvarende.

[1] Overgangsprogram, som ble opprettet for studenter som hadde fullført deler av cand.jur.studiet som gikk over på masterstudiet i rettsvitenskap, eksisterer så lenge det er studenter med aktiv studierett på disse programmene.
[2] http://www.uib.no/jur/om-fakultetet/utredninger-planer-og-rapporter/tidligere-planer-og-rapporter/aarsplan-2010

II. Kvalitativ omtale av vedlagt studie- og studentstatistikk

Studie- og studentstatistikk kommentert i denne utdanningsmeldingen er først og fremst hentet fra Database for statistikk om høgre utdanning (DBH).

Antallet primærsøkere til masterstudiet i rettsvitenskap høsten 2010 var rekordhøyt. Hele 1506 søkere hadde rettsvitenskap ved UiB som sitt førstevalg. Dette er en økning på 23.6 % i forhold til 2009. Det betyr at det var 4,3 søkere pr studieplass. I perioden 2007 – 2009 har primærsøkertallet vært ganske stabilt på rundt 1200.

2009				2010							
PRIMÆR-SØKERE	TILBUD	JASVAR	MØTT	PRIMÆR-SØKERE	% endr	TILBUD	% endr	JASVAR	% endr	MØTT	% endr
1218	567	435	365	**1506**	23,6	**570**	0,5	**419**	-3,7	**361**	-1

Det er nok flere årsaker til søknadsøkningen. Som nevnt i fjorårets utdanningsmelding har fakultetet arbeidet mer målrettet med rekrutteringsmaterialet og informasjon til potensielle studenter med tanke på opptaket 2010. Vi ser at stadig flere søkere bevisst søker seg til rettsvitenskap ved UiB pga studieordningen. I tillegg reduserte Universitetet i Oslo antall studieplasser på sitt masterstudium i rettsvitenskap med virkning fra og med høsten 2010.

Det totale studenttallet ved fakultet holder seg ganske stabilt med ca 2100 studenter i høstsemesteret og ca 1950 studenter i vårsemesteret.

Når det gjelder ambisjonsmålene for 2010 så har fakultetet innfridd i forhold til antall ferdige kandidater og det totale antallet utvekslingsstudenter. Dette selv om antall utvekslingsstudenter er lavere enn i 2009, som er et foreløpig toppår. Dette kommenteres videre i kapittel III, V Internasjonalisering.

Ambisjonsmål	Resultat 2009[3]	Resultatmål 2009	Ambisjon 2010	Resultat 2010[4]	Ambisjon 2011
Studiepoengsenheter	1583,7	1 510	1 580	1554,6	1560
Studiepoeng pr student	48,5[5]	48	48	47,2	46,5
Grader	271	240	260	268	265
Utvekslingsstudenter	231	150	200	203	200

Den faktiske studiepoengproduksjonen er noe lavere enn det ambisjonsmålet tilsa. Det er produsert 25,4 færre studiepoengsenheter og studiepoengsproduksjonen pr student er 0,8 studiepoeng lavere enn ambisjonen.

Brytes studiepoengsproduksjonen ned på studieprogramnivå, ser vi at studenter på det ordinære masterstudiet i rettsvitenskap produserte 49,2 studiepoeng og fakultetets internasjonale studenter 54,3. Studenter på overgangsprogram og studenter med særskilt studierett til spesialemner bidrar til å trekke ned totaltallet. Dette anses som naturlig. De få studentene som fortsatt befinner seg på overgangsprogram har få emner igjen før graden er oppnådd. Personer som får innvilget særskilt studierett til å ta spesialemner tar generelt ett eller to emner på 10 sp hver pr. semester. De får innvilget studierett for to semestre, men de fleste benytter seg kun av studieretten i ett semester.

[3] Resultattallene fra 2009 er hentet fra DBH
[4] Resultattallene fra 2010 er hentet fra DBH
[5] Tall fra DBH 2009 inkluderer studiepoeng fra videreutdanningsemner

Statistikk over studentenes gjennomføringsprosent i forhold til oppsatt utdanningsplan viser en økning på 3,8 % i forhold til i fjor. I tillegg er antall studiepoeng gjennomført innenfor utdanningsplan høyere enn noensinne. Dette sier noe om at studentene er flinke til å legge valgfrie emner inn i utdanningsplanen og å søke om endring av utdanningsplanen. Studieadministrativ avdeling sin oppfølging i forbindelse med semesterregistrering, samt fakultetets forbedrede rutiner rundt revisjon av utdanningsplaner med manglende progresjon spiller nok også inn.

Studiepoengproduksjon innenfor utdanningsplan

Masterstudiet	2007	2008	2009	2010
Planlagt	91377	85367	97557	94319
Gjennomført	81948	78958	85753	86482
Gjennomføringsprosent	89,7	92,5	87,9	91,7

Karakterfordelingen på studiet viser at denne har vært ganske stabil de siste årene. Karakterene er vel innenfor de vedtatte normalfordelingsnormene med unntak av D og E som ligger noe lavere. Den totale statistikken inkluderer sensur på masteroppgavene som også er vist i egen tabell. Dette viser at masteroppgavene har en større prosentandel A og B enn de andre emnene. Strykprosenten har falt jevnt siden 2008.

Karakterfordeling på emner i masterstudiet i rettsvitenskap[6]

	A %	B %	C %	D %	E %	F %
2010	11,9	25,5	34	19,6	6,5	2,4
2009	12,3	25,1	34	18,9	6,5	3,2
2008	11,8	25,3	34,3	18,1	6,7	3,8

Karakterfordeling masteroppgave 30 sp

JUS399 2010	52	34,4	10,9	1,8	0,5	0,5
JUS399 2009	53,1	32,1	12,2	1,9	0,4	0,4
JUS399 2008	42,9	36,5	13,7	5,6	0,9	0,4

III. Generell kvalitativ presentasjon av resultat, planer, utfordringer og prioriteringer

i. *Status for oppfølging av universitetsstyrets mål og prioriteringer inneværende år:*

I. Dimensjonering

Prosessen i forhold til dimensjonering av studietilbudet ved UiB preget høstsemesteret 2010 ved UiB og også ved Det juridiske fakultet. I denne omfattende prosessen fikk vi bekreftet at fakultetet er kommet svært langt i sitt arbeid med kostnadsberegning og planlegging av utdanningsvirksomheten. Dette er noe som har fremtvunget seg over tid pga manglende personalressurser på undervisningssiden.

Det juridiske fakultet er et fakultet i fortsatt oppbyggingsfase, både på forsknings- og undervisningssiden. Fakultetet er avhengig av en langsiktig jevn oppbygging for å kunne ivareta kravene til kvalitet. Fakultetet har, per dags dato, ikke et tilstrekkelig antall vitenskapelig tilsatte

[6] Tall hentet fra DBH-rapporten "Karakterer fordelt på studieprogram som emnene primært tilhører".

med førstestillingskompetanse til å ta seg av undervisningen på de obligatoriske emnene i masterstudiet i rettsvitenskap. Interne undervisere er helt nødvendig for å sikre kontinuitet, faglig utvikling og for å kunne fokusere tilstrekkelig på forskningsbasert utdanning og å tilrettelegge for studentaktiv forskning.

Kunnskapsdepartementet har tatt det stadig større behovet for juridisk kompetanse i samfunnet på alvor. Først ved å opprette 190 nye juridiske studieplasser. UiB fikk kun tildelt 30 av disse nye plassene. 100 av de nye studieplassene var frie juridiske studieplasser. Disse ble i hovedsak tildelt flere institusjoner som ikke hadde juridiske utdanninger fra før.
Kunnskapsdepartementet har også satt ned en arbeidsgruppe som skal utrede fremtidig behov for juridisk kompetanse og –utdanning frem mot 2025. Det juridiske fakultet ved UiB er sekretariat for arbeidsgruppen.

II. Utarbeidelse av læringsutbyttebeskrivelser i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket

Det juridiske fakultet har i lengre tid hatt læringsutbyttebeskrivelser på alle emner, men de ble formulert før det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning ble vedtatt. Det er for vår del derfor snakk om en justering av fokus på eksisterende beskrivelser mot kunnskap, forståelse, kompetanse.

Gjennom fakultetets strategiprosess er grunnlaget for rammeverket for programmet allerede etablert. Man vil i løpet av våren arbeide videre med studieprogrammets rammeverk, deretter vil man arrangere fellesmøter for hvert studieår for å involvere de kursansvarlige sterkere i forutsetningene for å redigere læringsutbyttebeskrivelser i samsvar med programmets rammeverk – og med kvalifikasjonsrammeverkets begreper.
Kurset JUS133 Rettskilde – og metodelære (https://www.uib.no/emne/JUS133#emnebeskrivelse) har allerede tilpasset kursbeskrivelsen – og kursopplegget – til kvalifikasjonsrammeverket.

III. Fakultetets vurdering av læringsmiljøet

En heldig konsekvens av studieordningen ved fakultetet, er at samtlige studenter på de tre første studieårene møtes og samarbeider i mindre grupper nesten ukentlig. Dette gjør at studentene tidlig integreres i et akademisk/sosialt miljø. Det er spesielt de to første studieårene som ressursmessig har blitt prioritert siden opprettelsen av masterstudiet i rettsvitenskap. Prioriteringen er bevisst i forhold til å kunne utnytte fakultets få ressurser på best mulig faglig og pedagogisk måte for studentene. Vi sørger her for en tett oppfølging av studentene og gir dem et godt faglig fundament. Studentene synes godt fornøyd med de to første studieårene. Viderekommende studenter ansatt som gruppeledere gjør her et svært viktig arbeid.

Fakultetet har siden 2009 satt i gang ytterligere tiltak for i enda større grad å legge til rette for en slik integrering, se under punkt iii om PEK- prosjektet "Økt trivsel gjennom faglig tilbakemelding".

Vi har stadig en utfordring hva gjelder det relativt høye karakterpresset blant våre studenter. Høye tall for frivillig gjentak av allerede bestått eksamen kan sies å være en illustrasjon av det sterke fokuset på karakterer ved studiet. Likedan det store antallet klager på eksamenskarakter. Også i studieveiledning tar studenter jevnlig opp det de opplever som stort karakterpress på studiet. Frivillig gjentak av allerede beståtte eksamener flytter studentenes fokus fra emnet de egentlig holder på med i henhold til utdanningsplanen sin. I tillegg utgjør frivillig gjentak av allerede beståtte eksamener en stor kostnad for fakultetet, uten at det generer tilsvarende belønningsmidler.

Studieplanen inneholder allerede restriksjoner for mulighetene til å gjenta allerede beståtte eksamener, men fakultetet vil i fortsettelsen se på om en ytterligere innskrenking av gjentaksmulighetene kan ta bort noe av karakterpresset. Samtidig vil en dermed sikre at studentene konsentrerer seg om det faget de egentlig holder på med, og kommer ut av den onde spiralen som stadige gjentak har ført dem inn i.

Fakultetet har et godt og åpent samarbeid med studentutvalget, noe som innebærer at vi får raske og presise meldinger der studentene har noe å utsette. Juridisk studentutvalg har også opprettet en ordning med egne studieårskontakter som har særskilt ansvar for å følge opp hvert sitt studieår. Disse representantene møter også i fakultetets referansegruppemøter (se under punkt iii).

Fakultetet driver egen evaluering av vårt studentmottak av både norske og internasjonale studenter og arbeider kontinuerlig med å forbedre dette. Vi evaluerer og forbedrer viktige arrangement som Kandidatarrangement og Internasjonal Dag. Fakultetet jobber også med utvikling av Alumnus-portalen og strukturer rundt denne, for bedre å opprettholde kontakt med ferdige kandidater. Alt dette er viktige faktorer som bidrar til studentenes totalopplevelse av og integrasjon i miljøet ved Det juridiske fakultet.

Hva gjelder det fysiske læringsmiljøet ser det ut til at komplikasjonene med tilgang til undervisningsrom i JUSII i stor grad er forsvunnet etter hvert som rutinene har satt seg og studenter og ansatte har fått nye adgangskort. Arealet utenfor fakultetets informasjonssenter har fått en kjærkommen ansiktsløftning. Kantinen fikk også ny innredning sommeren 2010. Eiendomsavdelingen sørger for en gradvis fortløpende oppgradering av undervisningslokaler og lesesaler.

IV. Frafall og studiegjennomføring

Som ledd i både informasjonsarbeidet og frafallsarbeidet har vi hatt fokus på en bedre spisset informasjon i forhold til rekruttering med tanke på opptaket høst 2010, slik at vi bedre treffer de studentene som har motivasjon og øvrige forutsetninger for å gjennomføre et krevende studium hos oss. Ved siden av dette legger vi selvsagt vekt på å opprettholde et læringsmiljø og en studiekvalitet som gjør at vi rekrutterer godt, og at de som er tatt opp hos oss ønsker å gjennomføre studiet – og settes i stand til det.

Fakultetet har hatt gående en lengre studie av 2005-kullet. Disse studentene skulle etter normert studieprogresjon være ferdig våren 2010. Denne studien vil bli ferdigstilt i løpet av 2011. Vi venter at denne studien skal kunne si oss en del om grunnene til frafall fra masterstudiet i rettsvitenskap.

Det er viktig å understreke at noe frafall er naturlig, spesielt siden masterstudiet i rettsvitenskap er 5-årig. Ikke alle som kommer inn på studiet hadde masterstudiet i rettsvitenskap som sitt førstevalg. Flere av disse vil søke seg videre til sitt førstevalg etter 1. studieår. Noen studenter opplever også at rettsvitenskap likevel ikke var noe for dem og søker overgang til andre studier. Selv om studieordningen vår begynner å bli godt kjent, så opplever likevel noen studenter at denne ordningen ikke har en pedagogisk form som passer dem, og søker seg over til juridisk fakultet i Oslo, og i noen grad Tromsø.

Det juridiske fakultet har svært gode tall når det gjelder utveksling. Ca 1/3 av kullet reiser ut. Dette ser vi på som svært positivt. Fakultetet tilrettelegger for og anbefaler studentene et utvekslingsopphold. Vi ser nå at et utvekslingsopphold i flere tilfeller forlenger studentenes

studieløp med ett semester. Dette er ikke i henhold til intensjonen, og gjeldende praksis for utveksling vil bli gjennomgått nærmere. Dette henger likevel også tett sammen med den pågående diskusjonen om vitnemål og hva som inngår i grad.

Som nevnt under kapittel II så har fakultetet en svært god gjennomføringsprosent i forhold til utdanningsplan.

Vi har ikke tatt med tall for "frafall" for JUSVALG (studierett til enkeltemner) ettersom det i disse tilfellene oftest er studentenes hensikt å studere bare ett semester; de har ingen utdanningsplan som gir mening til et "frafallsbegrep". Heller ikke INTL-JUS-studentene er tatt med, ettersom også de ofte er her for ett semester, og manglende registrering semesteret etter gir følgelig ingen relevant indikasjon.

ii. *Gjennomført eller planlagt aktivitet for studentaktiv forskning eller andre tiltak for tettere kobling mellom utdanning og forskning*

Forskningsbasert undervisning – og til dels studentaktiv forskning – har vært fokus i fjorårets strategiprosess ved fakultetet, og er et gjennomgående mål i årsplanen for 2011[7]. Fakultetet vil legge til rette for at det etableres team som jobber parallelt med forskning og undervisning innenfor gitte fagområder. Målet er at slike team skal skape synergieffekter som både forskningen og utdanningen kan nyttiggjøre seg av. Så lenge våre personalressurser er på et minimum, er det likevel begrenset i hvor stor skala man i første omgang kan gjennomføre en slik ordning.

Arbeidet med å bedre kvaliteten på vårt 5. studieår har fortsatt i 2010, også her står manglende ressurser i veien for en optimal utvikling. I løpet av 2011 håper vi å sette i gang et pilotprosjekt som vil fremme studentaktiv forskning; der studenter som skriver mastergradsoppgave blir innlemmet i en av fakultetets forskergrupper. Dersom dette pilotprosjektet blir vellykket vil ordningen, etter en evaluering, foreslås utvidet til å gjelde flere forskergrupper og et større antall studenter.

iii. *Hovedfunn og oppfølging av gjennomførte program- og/eller emneevalueringer, programsensorrapporter*

Vi venter at en ny programsensorrapport vil foreligge i løpet av våren 2011. Mandatet har vært å gjennomgå "våre rutiner i forbindelse med vår sensur, herunder vurdere[r] om ordningen med sensorveiledninger, nivåkontroll mv framstår som rasjonell og forsvarlig[8]". Dette er ledd i en samlet strategi for programevalueringen fakultetet skal starte i løpet av studieåret 2011/2012. I tråd med implementering av kvalifikasjonsrammeverk og ytterligere fokus på samsvar mellom læringsutbytte og vurdering, vil dette slik også være en del av evalueringen av de enkelte kursene.

Høsten 2008 ble spesialemnene ved fakultetet endret. I løpet av høsten 2011 vil fakultet starte et større arbeid der emnene blir vurdert videreført eller nedlagt ut fra en rekke kriterier, blant annet ut fra studentevalueringer som startet høsten 2010.

Fakultetet evaluerer samtlige kurs på 1. – 4. studieår kontinuerlig gjennom referansegrupper. Vi har i løpet av de siste par årene foretatt noen grep i forhold til å bedre informasjonen til samtlige studenter om hensikten med referansegruppene, tilbakemeldinger på kurset fra tidligere kull og hva

---

[7] http://www.uib.no/jur/om-fakultetet/utredninger-planer-og-rapporter/aarsplan-2011

[8] Mandat vedtatt av dekanatet 8. februar 2010 etter forslag fra arbeidsgruppe nedsatt av fakultetets studieutvalg

de kan forvente av sin grupperepresentant. Med dette håper vi å legge til rette for at representantene for arbeidsgruppene i størst mulig grad faktisk representerer gruppene sine, og ikke bare seg selv. Juridisk studentutvalgs studieårskontakt møter i samtlige referansegruppemøter på det aktuelle studieåret. Studieårskontaktene, sammen med administrativt ansvarlig for studieåret, er med på å sikre kontinuitet og helhet i evalueringene.
Fakultetet vil fortsette med referansegrupper, men ønsker stadig å forsikre oss om at de fungerer hensiktsmessig. Vi vil derfor evaluere ordningen i løpet av inneværende år i samarbeid med studentene.

Vi har høye forhåpninger til videreutvikling av kvalitetsdatabasen sentralt ved UiB som bl.a. skal gjøre evalueringene synligere. Mens vi venter på nytt grensesnitt, praktiserer fakultetet nå en ordning der kursansvarlige rapporterer til fakultetets studieutvalg etter endt kurs – løselig basert på den tidligere malen – men med rom for tilpasninger.

Fakultetet har et overordnet mål om økt bevissthet i sin fremtidige evalueringsvirksomhet; fokus må være hvorfor vi evaluerer, og at vi evaluerer på en hensiktsmessig måte. Ved alle evalueringer er det svært viktig at funnene får en faktisk innvirkning på videre utvikling av studiene.

iv. *Øvrige studiekvalitetstiltak*

Fakultetet har gjennomført en rekke tiltak for å heve studiekvaliteten i løpet av 2010. Tiltakene som er satt i gang, er i vesentlig grad gjennomført med innsats fra få – og dugnadsvillige – ansatte ved fakultetet. Uten en økning i den vitenskapelige staben vil man ikke kunne videreutvikle studiet kvalitativt etter det grunnarbeidet som nå er gjort.

Som det også kom frem av utdanningsmeldingen for 2009, blir mange av kvalitetstiltakene fakultetet ønsker å sette i gang med, stadig liggende i bero pga for få vitenskapelig tilsatte. Særlig 3. og 4. studieår lider under manglende ressurser. I tillegg får studentene som skriver ordinær masteroppgave (30 sp) kun ti timer veiledning.

I 2009 fikk fakultetet tildelt midler fra Program for Evaluering og Kvalitetsutvikling ved UiB for å gjennomføre undersøkelse og tiltak for faglig oppfølging av studentene, i området akademisk/sosial integrering. Prosjektet "Økt trivsel gjennom faglig tilbakemelding" fikk videreført midler i 2010. Tiltaket innebærer at viderekomne studenter som er ansatt i undervisningen som arbeidsgruppeledere, får avsatt tid til individuelle samtaler med studentene i sin arbeidsgruppe. Tilbakemeldingene fra arbeidsgruppeledere og studenter tilsier at prosjektet har vært svært vellykket, og fakultetet videreforer ordningen med samtaletimer for samtlige studenter på 1. og 2. studieår også neste studieår. 2010-prosjektet vil ferdigstilles og evalueres i løpet av våren 2011.

Fakultetets overordnete mål om å innlemme etikk, akademisk bevissthet og vitenskapelige verdier som en gjennomgående del av masterstudiet i rettsvitenskap[9] vil ha stor innvirkning på kvaliteten i studiet. En rekke tiltak er gjennomfør i løpet av 2010 for i større grad å integrere disse verdiene inn i studiet. Faglig ledelse har i samarbeid med administrasjonen utformet flere skriv som fungerer som retningslinjer og som informasjon til studentene. Notatet "Krav til skriftlige arbeider ved Mastergradsstudiet i rettsvitenskap i Bergen" er gjort tilgjengelig for alle studenter og undervisere ved fakultetet. Dette, sammen med et notat om referanseteknikk utformet av en av våre lærere, skal hjelpe studentene i å integrere de overordnete verdiene for studiet i sine egne arbeider.

[9] Forankret i Strategiplan 2011-2015 vedtatt av fakultetsstyret 14. desember 2010

Det er utarbeidet egen dokumentasjon til studenter som skal skrive masteroppgave – og til arbeidsgruppeledere på 1. og 2. studieår. Informasjon om denne verdimessige overbygningen av studiet til studenter som kommer til fakultetet fra andre institusjoner, er under utarbeidelse.

For å fremme akademisk redelighet – og også en videre akademisk bevissthet – i rettsstudiet er det også blitt gitt forelesninger med fokus på etikk, metode, vitenskap og verdier for studenter på Ex.Fac., på 1. studieår, for studenter som skal skrive masteroppgave og som del av opplæringen til nye arbeidsgruppeledere for 1. og 2. studieår høsten 2010.

Ellers mener fakultetet at fokus på revisjon av læringsutbyttebeskrivelser i tråd med kvalifikasjonsrammeverket vil gi oss en god anledning til å gjennomgående heve kvaliteten på studiet. Kursansvarlige vil måtte gå gjennom ikke bare beskrivelsene av kursene, men også oppgavesett, pensum, undervisningsopplegg og eksamener. Implementeringen vil også gi økt fokus på ønsket progresjon og læringsutbytte i et helhetlig perspektiv; sett i forhold til et studieår, og i løpet av studiet.

Gitt fakultetets ressurssituasjon, må vi stadig finne måter å utnytte hver minste ressurs maksimalt. I den sammenheng er fakultetet i gang med å utarbeide en detaljert kompetanseoversikt over våre vitenskapelig tilsatte – i tillegg til den detaljerte undervisningsoversikten vi allerede har utformet.

Vi har også hatt en kritisk gjennomgang av eksterne sensorer/undervisere, og erstattet en del av vårt sensorkorps med tidligere arbeidsgruppeledere. Fakultetet håper at dette vil bedre kvaliteten på de skriftlige tilbakemeldingene studentene får – all den tid vi ikke har nok interne ressurser.

v. *Internasjonalisering*

Internasjonalisering av utdanning innebærer mer enn studentutveksling inn og ut, men ettersom det ikke har skjedd særlige endringer verken i studietilbudet på engelsk eller i innholdet i de enkelte emnene kommenteres ikke dette nærmere. Det er likevel på det rene at det fortsatt er behov for å styrke det internasjonale fokuset særlig i de obligatoriske emnene.

I. Studentutveksling

Det juridiske fakultet kan vise til gode tall for studentutveksling. Måltallet på 200 er oppfylt, med totalt 203 utvekslingsstudenter, hvorav 116 utreisende og 87 innreisende. Resultatene for 2010 viser likevel en nedgang ift det foreløpige toppåret 2009, både når det gjelder innreisende og utreisende. 116 utreisende studenter representerer en nedgang på nesten 7 % fra 2009 da vi hadde 123 utreisende studenter. Vi anser variasjonen fra 2009 til 2010 som en mindre nedgang og innenfor det en må kunne forvente av avvik fra år til år. Søkertall for 2011/2012 indikerer at vi kan vente en oppgang igjen for 2011, og det blir spennende å se utviklingen over de neste par årene. Vi forventer at vi stabiliserer oss på ca 120 utreisende studenter årlig, med et avvik på +/- 5 fra år til år.

Nedgangen i antall innreisende studenter i 2010 er enda større. Vi hadde 87 innreisende studenter i 2010, mot 108 i 2009. Dette utgjør en prosentvis nedgang på nesten 20 %. Det er likevel en økning ift 2008 da vi hadde 83 innreisende. Tall for årene fremover vil fortelle oss om 2009 av en eller annen grunn var et "unormalt toppår". En kunne tro det er finanskrisen som påvirker mobilitetstallene, men ettersom ingen av de andre fakultetene har hatt en tilsvarende nedgang i antallet innreisende studenter er ikke finanskrisen en plausibel forklaring. Ettersom fakultetet sender ut en hel del flere studenter ut enn vi mottar, har fakultetet behov for fortsatt utviding av avtaleporteføljen og fortsatt fleksibilitet ift å ta i mot flere studenter enn det avtalene i

utgangspunktet åpner for. På sikt ønsker vi at antall innreisende og antall utreisende kommer i balanse slik at studiepoengproduksjonen opprettholdes. Så langt, med unntak av 2010, har vi sett en jevn vekst i tallet på innreisende studenter, og vi forutsetter at det på sikt vil bli balanse mellom antall innreisende og utreisende. Skulle tallene for 2010 vise seg å være begynnelsen på en stagnasjon eller eventuelt nedgang, vil vi måtte vurdere andre tiltak for å skape balanse mellom tallet på innreisende og utreisende, for eksempel mer aktiv promotering av studietilbudet vårt ovenfor partnere i land/områder der vi anser at vi har et fortsatt vekstpotensial.

Som et ledd i arbeidet med å høyne kvaliteten på 5. året, vil det i år bli sendt ut en oppfordring til de utreisende studentene fra leder for forskergruppen for rettshistorie og komparativ rett. Brevet gjør studentene oppmerksom på at utenlandsoppholdet deres gjør dem spesielt kompetente til å skrive en masteroppgave om komparativ rett eller rettslig harmonisering i tilknytning til det tidligere nevnte pilotprosjektet for studentaktiv forskning. Økt fokus på at kunnskapen studentene tilegner seg i utlandet også kan brukes i forbindelse med skriving av masteroppgaven, vil bidra til både å høyne utbyttet av utenlandsoppholdet og å samtidig skape et mer helhetlig 5. år også for de studentene som velger å ta spesialemnene sine i utlandet.

IV. Oppsummering

Fakultetet har utviklet et studieprogram med komponenter som bidrar til økt læring og læringsutbytte for studentene. I 2010 har vi hatt et sterkt fokus på kvalitetsheving av innholdet i studiet og større vektlegging og integrering av etikk, metode, rettsvitenskap og verdier. Dette er nå forankret i fakultetets nye strategiplan, og det konkrete arbeidet fortsetter med utgangspunkt i fakultetets årsplan for 2011.

Arbeidet med implementering av kvalifikasjonsrammeverket for høyere utdanning fortsetter i 2011, og målsetning med dette arbeidet vil være ytterligere kvalitetsheving og enda bedre sammenheng og progresjon mellom de ulike elementene i studieprogrammet.

Kunnskapsdepartementet har satt ned en arbeidsgruppe som skal utrede fremtidig behov for juridisk kompetanse og utdanning i samfunnet. Det knytter seg store forventninger til dette utredningsarbeidet og Kunnskapsdepartementets oppfølging av utredningen.